

Republika e Kosovës
Republika Kosova
Republic of Kosovo

Zyra Kombëtare e Auditimit
Nacionalna Kancelarija Revizije
National Audit Office

**IZVEŠTAJ REVIZIJE OPŠTINE MAMUŠA
ZA FINANSIJSKU GODINU ZAVRŠNO SA 31 DECEMBROM 2018**

Priština, Jun 2019

Nacionalna Kancelarija Revizije Republike Kosovo je najviša institucija ekonomske i finansijske kontrole i za svoj rad odgovara Skupštini Kosova.

Naša misija je da preko kvalitetnih revizija jačamo polaganje odgovornosti u javnoj upravi za efektivno, efikasno i ekonomično korišćenje nacionalnih resursa.

Izveštaji Nacionalne Kancelarije Revizije na direktan način promovišu polaganje odgovornosti javnih institucija pošto oni pružaju održivu osnovu za zahtevanje odgovornosti od strane menadžera svake budžetske organizacije. Tako mi povećavamo poverenje u trošenju javnih fondova i odigravamo aktivnu ulogu u obezbeđivanju interesa poreskih platiša i ostalih interesnih strana u povećanju javne odgovornosti.

Ova revizija je izvršena u skladu sa međunarodno priznatim standardima revizije na javnom sektoru kao i sa najboljim evropskim praksama.

Generalni Revizor je odlučio o mišljenju revizije o Godišnjim Finansijskim Izveštajima Opštine *Mamuša*, u konsultaciji sa Pomoćnikom Generalnog Revizora *Naser Arllati*, koji je nadgledao reviziju.

Izveštaj rezultat revizije izvršene od strane *Kaplan Muhaxheri* (vođa tima) i *Fetah Osmani*, *Fanol Hodolli* i *Arian Zenelaj* pod upravljanjem Rukovodioca Departmana Revizije *Luljeta Morina*.

TABELA SADRŽAJA

Opšti sažetak	4
1 Delokrug i metodologija revizije	6
2 Godišnji finansijski izveštaji i ostale obaveze za spoljno izveštavanje	7
3 Finansijsko upravljanje i kontrola	11
4 Dobro upravljanje	21
5 Napredak u sprovođenju preporuka	24
Dodatak II: Pismo potvrđivanja	34

Opšti sažetak

Izveštaj rezimira glavna pitanja koja proističu iz revizije Opštine Mamuša za 2018, koja obuhvata Mišljenje Generalnog Revizora o Finansijskim Izveštajima. Pregled finansijskih izveštaja za 2018 godinu je izvršen u skladu sa Međunarodnim Standardima Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Naš pristup je uključio testiranja i procedure koje su bile potrebne da dođemo do mišljenja u vezi sa finansijskim izveštajima. Preduzeti pristup revizije je predstavljen u Spoljnom Planu Revizije, od datuma 17/12/2018.

Revizija je fokusirana na:

Nivo angažovanja za obavljanje revizije je određen u zavisnosti od kvaliteta interne kontrole koju sprovodi menadžment Opštine.

Nacionalna Kancelarija Revizije zahvaljuje se visokom Menadžmentu i opštinskom osoblju za saradnju tokom procesa revizije.

Mišljenje Generalnog Revizora

Nemodifikovano mišljenje sa isticanjem pitanja

Godišnji Finansijski Izveštaji za 2018 godinu *predstavljaju objektivnu i istinit prikaz* u svim materijalnim aspektima.

Isticanje pitanja

Želimo da skrenemo vašu pažnju na činjenicu da su rashodi u iznosu od 124,000€ bili slabo klasifikovani, od čega je 84,000 € bilo budžetirano i odobreno zakonom o budžetu.

Takođe, nefinansijska imovina u vrednosti od preko 1,000€ je predstavljena sa greškama.

Za opširnije vidite Odeljak 2.1 ovog Izveštaja.

Dodatak I, objašnjava vrste mišljenja prema MSVIR-a.

Glavni zaključci i preporuke:

Odgovor uprave na reviziju 2018

Gradonačelnik se složio sa nalazima i zaključcima revizije i obavezao se da će sprovesti sve date preporuke.

Nacionalna Kancelarija Revizije ceni saradnju menadžmenta i osoblja Opštine tokom procesa revizije.

1 Delokrug i metodologija revizije

Revizija uključuje pregled i procenu finansijskih izveštaja i ostalih finansijskih podataka, kao u nastavku:

- Da li finansijski izveštaji daju pravilan i istinit prikaz finansijskih računa i pitanja za period revizije;
- Da li su finansijski podaci, sistemi i transakcije u skladu sa važećim zakonima i pravilnicima;
- Da li su funkcije unutrašnje kontrole odgovarajuće i efikasne;
- Da li su preduzete odgovarajuće akcije za sprovođenje preporuka revizije.

Preduzeti rad revizije zasnovan je na proceni rizika. Analizirali smo aktivnosti Opštine Mamuša, nivo oslanjanja na menadžerskim kontrolama kako bi odredili nivo detaljnih testova, koji su potrebni za obezbeđivanje dokaza koji potkrepljuju mišljenje GR-a.

Naši postupci su uključili pregled unutrašnjih kontrola, sistema računovodstva, nadovezane supstancijalne testove kao i nadovezani aranžmani upravljanja do one mere koje mi smatramo potrebnim za efektivno obavljanje revizije. Nalazi revizije se ne trebaju smatrati kao sveobuhvatno odslikavanje svih slabosti koje mogu postojati, ili svih poboljšanja koje se mogu izvršiti na sistemima i postupcima koji su delovali.

Odeljci u nastavku pružaju detaljniji sažetak naših nalaza i preporuka u svakoj oblasti pregleda. Odgovori rukovodstva na rezultate revizije mogu se naći u Aneksu II.

2 Godišnji finansijski izveštaji i ostale obaveze za spoljno izveštavanje

Revizija Godišnjih Finansijskih Izveštaja (GFI-a) uzima u obzir usaglašenost sa okvirom izveštavanja kao i kvalitet i tačnost informacija koje su predstavljene u GFI-a, uključujući izjavu datu od strane Glavnog Administrativnog Službenika i Glavnog Finansijskog Službenika.

Izjava o predstavljanju GFI uključuje izvestan broj tvrdnji u vezi usaglašenosti sa okvirom izveštavanja i kvalitetom informacija u okviru GFI-a. Ove tvrdnje imaju za cilj da daju sigurnost Vladi da su im pružene sve relevantne informacije radi osiguranja da se može preduzeti postupak revizije.

2.1 Mišljenje Revizije

Nemodifikovano mišljenje sa Isticanjem Pitanja

Revidirali smo GFI Opštine Mamuša za godinu završno sa 31 Decembrom 2018, koji uključuju izveštaj prijema i isplata u gotovom novcu, izveštaj o izvršenju budžeta, obelodanjivanja i ostale prateće izveštaje.

Prema našem mišljenju, Godišnji Finansijski Izveštaji za godinu završno sa 31 decembrom 2018, predstavljaju pravilan i istinit prikaz u svim materijalnim aspektima, u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva za Javni Sektor (prema računovodstvu zasnovanom na gotovom novcu), Zakonom br. 03/L-48 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornostima (sa izmenama i dopunama) i Uredbom MF, Br. 01/2017 o Godišnjem finansijskom izveštavanju budžetskih organizacija.

Osnova za mišljenje

Mi smo izvršili reviziju u skladu sa Međunarodnim standardima Vrhovnih revizorskih institucija (MSVRI). Prema ovim standardima, naše odgovornosti su opisane u nastavku u Odeljku „Odgovornosti revizora za reviziju Finansijskih izveštaja“. Smatramo da su revizorski dokazi koje smo dobili dovoljni i odgovarajući da pruže osnovu za mišljenje.

Isticanje pitanja

Mi skrećemo vašu pažnju na činjenicu da:

- Zbog lošeg budžetiranja, izvršena su plaćanja u iznosu od 84,000 € iz kategorije kapitalnih investicija, iako su ovi izdaci po prirodi pripadali kategoriji robe i usluga. Prema opštini, uzrok takve loše klasifikacije je nedostatak budžeta u relevantnim kategorijama iako je budžet odobren od strane trezora, međutim kodovi projekta su loše klasifikovani;
- Dok su troškovi u iznosu od 40,000€ predviđeni kao kapitalne investicije (projekat nameštaj za gimnaziju), pogrešno se plaćaju iz robe i usluga, iz neadekvatne kategorije prema planu

računovodstva. Ova sredstva su potrošena na sporazum o sufinansiranju sa "Caritas Kosova" - aktivnost "Kućna zdravstvena zaštita i ambulantna zdravstvena zaštita". Uprkos netačnom opisu, gore, ova sredstva su potrošena na aktivnost "Pomoć i podrška u obrazovanju", u skladu sa sporazumom o sufinansiranju. Prema opštini, uzrok takve loše klasifikacije je neadekvatno planiranje budžeta u odgovarajućim kategorijama. Uprkos predstavljanim opravdanjima, prema računovodstvenim standardima javnog sektora, ovi troškovi ne ispunjavaju kriterijume da bi se tretirali kao kapital; i

- Ne finansijska imovina u vrednosti od preko 1,000€ obelodanjena u GFI, imovina nije registrovana u registru računovodstva - ISFUK. Tokom revizije smo pronašli ne registrovane uplate iz kapitalnih investicija u iznosu od 100,702€. Uprkos predstavljanim opravdanjima, kao razlog su česte promene u položaju službenika za imovinu i nemar menadžmenta. Naše mišljenje nije modifikovano za ova pitanja.

Ključna pitanja revizije

Kao ključna pitanja revizije pominjemo činjenicu da:

Opština Mamuša je predstavila stanje potraživanja (R/P) od 148,000€, što je povećanje od 11% u odnosu na prethodnu godinu. U ovaj iznos su uključena potraživanja od poreza na imovinu u iznosu od 96,000€ ili 65%, što predstavlja povećanje od 3% u odnosu na prethodnu godinu, koji rizikuje finansiranje budućih projekata iz ovih fondova.

Odgovornost Menadžmenta za GFI

Predsednik Opštine je odgovoran za pripremu i tačno predavljanje Finansijskih Izveštaja uskladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva na Javnom Sektoru – modifikovanog Finansijskog Izveštavanja na osnovu Računovodstva Gotovog Novca i za unutrašnje kontrole koje menadžment određuje kao potrebnim za omogućavanje pripreme finansijskih izveštaja bez materijalno pogrešnih prikazivanja koja su uzrokovana bilo usred prevare bilo usred greške. To uključuje primenu Zakona br. 03/L-048 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornostima (sa izmenama i dopunama).

Predsedavajući je odgovoran za obezbeđivanje praćenja postupka finansijskog izveštavanja opštine.

Odgovornost Generalnog Revizora za reviziju GFI

Naša je odgovornost da na osnovu naše revizije izrazimo mišljenje o GFI. Revizija je izvršena u skladu sa MSVIR. Ovi standardi zahtevaju da se pridržavamo etičkih zahteva i da planiramo i izvršimo reviziju kako bismo stekli razumnu sigurnost o tome da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno pogrešna prikazivanja

Razumna sigurnost je visoki stepen sigurnosti međutim ne garantuje da će revizija koja se vrši u skladu sa MSVIR uvek identifikovati svako materijalno pogrešno prikazivanje koje može postojati. Materijalno pogrešna prikazivanja se mogu pojaviti usled prevare ili greške a smatraju se materijalnim ukoliko, pojedinačno ili u grupi mogu da utiču na odluke koje se donose na osnovu ovih GFI.

Revizija uključuje obavljanje postupaka radi dobijanja dokaza u vezi sa finansijskim informacijama i obelodanjivanjima u GFI. Izabrani postupci zavise od procene revizora, uključujući i procenu rizika od materijalno pogrešnih prikazivanja u GFI kako usled prevare tako usled greške. Tokom procene rizika, revizor uzima u obzir unutrašnje kontrole koje su relevantne za sastavljanje finansijskih izveštaja od strane entiteta, kako bi dizajnirao revizorske postupke koje su odgovarajući za okolnosti entiteta, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti unutrašnjih kontrola entiteta.

Revizija uključuje i procenu prikladnosti korišćenih računovodstvenih politika, opravdanost računovodstvenih procena izvršenih od strane menadžmenta, kao i procenu prezentacije finansijskih izveštaja.

2.2 Usklađenost sa zahtevima za GFI i ostalim zahtevima za izveštavanje

Od Opštine se zahteva da izveštava u skladu sa određenim okvirom izveštavanja i sa ostalim zahtevima za izveštavanje. Mi smo uzeli u obzir:

- Usklađenost sa Pravilnikom MF. Br. 01/2017 o Godišnjem Izveštavanju od Budžetskih Organizacija;
- Zahteve ZUJFO br. 03/L-048, izmenjen Zakonom br.03/L-221, Zakonom br.04/L-116 i Zakonom br.04/L-194;
- Usklađenost sa Finansijskim Pravilom br. 01/2013/MF-Potrošnja javnog novca i br.02/2013-Upravljanje nefinansijskom imovinom u BO;
- Zakon o finansiranju lokalne samouprave br. 05 / L-108 i Amandman Dodatak br. 03 / L-049;
- Zahtevi Budžetskog Zakona za 2018;
- Zahteve Postupaka za Finansijsko Upravljanje i Kontrolu (FUK);
- Ostali zahtevi za budžetsko izveštavanje, kao što su mesečni izveštaji i tromesečni, operativni izveštaji (performanse);
- Tromesečno izveštavanje za Skupštinu Opštine i diskusija o izveštajima UR i NKR od SO;
- Akcioni plan za adresiranje preporuka; i
- Završni Plan nabavke i izveštaj o potpisanim javnim ugovorima.

Što se tiče GFI-a podnetih u januaru 2019. godine, osim pitanja kod potraživanja, nismo identifikovali nijedno drugo pitanje (član 16, R/P, obračun poreza na imovinu je bio precenjen za 3,411€¹).

Uprkos poboljšanjima koja su urađena, u GFI-u su i dalje postojale neke greške, uglavnom za pogrešna objavljivanja, kao i za obelodanjivanje imovine, koje smo predstavili sa naglaskom na pitanje mišljenja revizije.

IZJAVA OD STRANE GLAVNOG ADMINISTRATIVNOG SLUŽBENIKA

Imajući u vidu gore navedeno, Izjava od strane Glavnog Administrativnog i Finansijskog Službenika, prilikom dostavljanja nacrta GFI-a Ministarstvu Finansija, može se smatrati tačnom.

Što se tiče drugih zahteva za spoljno izveštavanje, nemamo nikakvih pitanja.

¹ Stanje 93,000€ +35,420€ (fakturisanje 2018 godine) -29,009€ (prikupljanja) = 99,411€, a prikazano je 96,000€, potcenjujući ih za 3,411€.

2.3 Preporuke u vezi sa Godišnjim Finansijskim Izveštajima

Preporuka C1 Predsednik treba da osigura da se izvrši analiza radi utvrđivanja razloga za naglašavanje pitanja. Treba poduzeti aktivnosti za rešavanje važnih slabostina sistematičan i pragmatičan način kako bi se eliminisale slabosti u pravilnoj klasifikaciji rashoda objavljenih u isticanju pitanja i mišljenja revizije.

Predsednik takođe treba da obezbedi da su uspostavljeni delotvorni procesi koji potvrđuju da se plan izrade GFI 2019 bavi svim pitanjima koja se odnose na pravednost i pošteno objavljivanje imovine, potraživanja i prikazivanje troškova. Ovo bi takođe trebalo da uključi reviziju nacrtu GFI od strane menadžmenta, sa posebnim fokusom na područja visokog rizika i/ili oblasti u kojima su identifikovane greške u prethodnim godinama. Izjava Glavnog administrativnog i finansijskog službenika ne treba da se dostavi ukoliko nisu primenjene sve neophodne kontrole na nacrt GFI-a.

3 Finansijsko upravljanje i kontrola

Naš rad u vezi sa Finansijski Upravljanjem i Kontrolom (FUK), odražava detaljni rad koji je preduzet o sistemima prihoda i troškova u budžetskim organizacijama. Posebno smo tretirali upravljanje budžetom, ljudske resurse, kao i imovinu i obaveze.

Zaključak o Finansijskom Upravljanju i Kontroli

Opština Mamuša je potrošila 96% završnog budžeta za 2018 godinu ili apsolutni iznos od 669,962€ veći od prethodne godine. U nastavku su data objašnjenja za trenutnu poziciju. U kontekstu finansijskih sistema, kontrole prihoda i rashoda su generalno prikladnije i efikasnije se primenjuju, iako smo identifikovali neke nepravilnosti u pogledu usklađenosti.

Kao posledica ne primene propisa na dosledan način, to je rezultiralo slabom vrednošću koja je ostvarena u područjima gde su potrebna daljnja poboljšanja, upravljanje imovinom, kao i upravljanje i izveštavanje o potraživanjima. Ovo odražava nedostatak odgovarajućeg nadzora od strane opštine u navedenim oblastima.

3.1 Planiranje i izvršenje budžeta

Razmotrili smo izvore budžetskih fondova i potrošnju fondova prema ekonomskim kategorijama. To je istaknuto u donjim tabelama:

Tabela 1. Izvori budžetskih fondova (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet ²	2018 Izvršenje	2017 Izvršenje	2016 Izvršenje
Izvori Fondova:	1,905,053	2,352,228	2,265,753	1,595,791	1,440,614
Vladin Grand -Budžet	1,822,650	2,188,236	2,171,303	1,517,996	1,412,667
Prihodi preneti iz prethodne god. ³	-	71,604	67,857	71,902	26,742
Sopstveni prihodi ⁴	69,186	69,186	17,103	5,893	-
Unutrašnje donacije	-	-	-	-	1,205
Spoljnja donacije	-	9,985	9,490	-	-
Pozajmica ⁵	13,217	13,217	-	-	-

Završni budžet u odnosu na početni budžet je povećan za 447,175€. Ovo povećanje je rezultat povećanja Granda Vlade za 365,586€, prenošenje prihoda od prethodne godine 71,604€, kao i fondova spoljnih donatora u iznosu 9,985€. Opština je u poređenju sa završnim planiranjem uspjela da potroši budžet na stopi od 96%.

Tabela 2. Potrošnja fondova prema ekonomskim kategorijama (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	2018 Izvršenje	2017 Izvršenje	2016 Izvršenje
Trošenje fondova prema ekonomskim kategorijama:	1,905,053	2,352,228	2,265,753	1,595,791	1,440,614
Plate i Dnevnice	932,000	897,586	897,586	834,645	856,690
Roba i Usluge	234,308	233,625	218,930	178,130	227,852
Komunalije	23,000	27,004	24,037	22,819	22,953
Subvencije i Transferi	6,466	407,666	406,036	6,350	2,400
Kapitalne investicije	709,279	786,347	719,164	553,847	330,719

Objašnjenja o promenama u budžetskim kategorijama data su u nastavku:

- Završni budžet u odnosu na početni budžet kapitalnih investicija povećan je za 77,068 €, dok je tokom godine potrošeno 91 % budžeta. Takođe je vredno napomenuti da je krajem godine potpisano 47% ugovora ili 22 ugovora u iznosu od 764,819 € od 47 ukupnih ugovora potpisanih tokom 2018. godine u iznosu od 1,090,530 €. Takođe, dinamika izvršenja nije u skladu sa planiranjem jer je 99% rashoda iz ove kategorije realizovano na poslednjem

² Završni Budžet - odobreni budžet od strane Skupštine koji je kasnije prilagođen od strane Ministarstva Finansija

³ Prihodi nepotrošeni u prethodnoj godini preneti u aktuелnoj godini.

⁴ Prijemi upotrebljeni od entiteta za finansiranje sopstvenog budžeta .

⁵ Pozajmljivanje od Svetske banke (za direkciju obrazovanja)

tromesečju godine. To može odražavati nedostatak kontrola zbog obima plaćanja na kraju godine;

- U kategoriji plata i dnevnica, konačni budžet je ušteđen za 34,414€⁶ (prema odluci Vlade) u poređenju sa početnim budžetom i potrošen je na nivou 100% konačnog budžeta;
- Završni budžet za robu i usluge u odnosu na početni budžet nije promenjen u odnosu na početni budžet, dok je nivo realizacije bio 94%, takođe vredi napomenuti da su obaveze u ovoj kategoriji smanjene za 6,000€ (sa 16,000€ koliko je bilo u 2017. godini, na 10,000€ na kraju 2018 godine);
- Završni budžet za komunalije povećan je za 4,000€ u odnosu na početni budžet i opština je uspela da potroši 89% budžeta za ovu kategoriju, dok su obaveze u ovoj kategoriji povećane za 3,000€;
- Završni budžet za subvencije u poređenju sa početnim budžetom povećan je za 401,200€, to povećanje je rezultiralo transferima koje je izvršila Vlada Republike Kosovo za poplave i druge katastrofe koje su se dogodile u opštini Mamuša tokom 2018 godine i uspela je da potroši 99% budžeta za ovu kategoriju. Takođe je vredno spomenuti da su se obaveze u ovoj kategoriji povećale za 4,000€; i
- Opština je takođe dobila grantove od spoljnih donatora u iznosu od 9,985€, koji su tokom ove godine realizovani 95%. Takođe, vrednost od 13,217€, koja se odnosi na pozajmljivanje za Direkciju zdravstva, a nije počela da se troši ove godine.

3.1.1 Prihodi

Prikupljanje prihoda za 2018 bilo je 56,177€, ili u poređenju sa prošlom godinom, opština ima veće prikupljanje sopstvenih prihoda za 13,379 € ili izraženo u procentima 31% više. Dok u poređenju sa planiranjem, opština je uspela da prikupi prihode u meri od 88% tokom ovog perioda. Ako uzmemo u obzir i indirektno prikupljanje prihoda, realizacija prihoda u odnosu na planiranje je 106%.

Kao dominantna kategorija u strukturi sopstvenih prihoda je ubiranje prihoda od poreza na imovinu, oko 52% ili 29,009 €, sa povećanjem od 51% više u odnosu na isti period prethodne godine.

Tabela 3. Sopstveni prihodi (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	Prijemi 2018	Prijemi 2017	Prijemi 2016
Prihodi	69,186	69,186³	56,177	42,798	56,243

⁶Odluka Vlade 07/80 dana 18.12.2018 o budžetskoj uštedi sa kategorije plata u iznosu od 34,414€.

⁷Uključuju se i prihodi od saobraćajnih i sudskih kazni (5,000€).

Pored prihoda prikazanih u tabeli, opština je primila prihode od policijskih kazni i sudske kazne u iznosu od 17,025€.

Od prihoda koje je opština imala tokom ove godine u iznosu od 144,806€, potrošeni su prihodi u iznosu od 84,960€ (uglavnom za kapitalne projekte 98% ili 83,396€), a opština je prenela za narednu godinu fond nepotrošenih prihoda u iznosu od 59,846€.

Pitanje B1 - Nedostaci u upravljanju prihodima od poreza na imovinu

Nalaz Opštinska kancelarija za porez na imovinu je obavezna da svake godine verifikuje (re-anketira) na terenu 1/3 registrovane imovine u skladu sa Zakonom o porezu na nepokretnu imovinu br.03 / L-204, kao i Zakonom br.06 / L-005 o porezu na nepokretnu imovinu prema članu 15 stav 2 navodi se da se inspekcijske aktivnosti sprovode svake godine najmanje 20% svih opštinskih objekata i samo kada je to potrebno za parcelu, i administrativno uputstvo koje je na snazi. Tokom 2018 godine opština nije započela verifikaciju (ponovno anketiranje ili inspekciju) u oblasti registrovane imovine. Ne - ažuriranje sistema podataka (verifikacija imovine ili inspekcija) usledilo je zbog nedostatka službenika za popisivanje na terenu kao i;

Takođe, prema članu 9. Zakona br. 03 / L-204, svako fizičko lice koje, na ili nakon 1 marta poreskog perioda, odluči da imovina ili stambena jedinica služi kao glavno mesto boravka, ima pravo na odbitak od (10,000 €) od oporezive vrednosti oporezivane imovine. Od 10 testiranih uzoraka, u pet (5) slučajeva opština nije postupila u skladu sa zakonom jer je bilo poreskih obveznika kojisu posedovali dve ili više registrovanih nekretnina za glavno mesto boravka i za svaku imovinu je primenjen odbitak od 10.000 €. Takođe, iz analize osnoviceza porez na imovinu (protax od strane opštine) procenili smo da je oko 14 nekretnina (od 602 imovine evidentiranih za stanovanje), opština dozvolila nepravilne odbitke. Efekat ovih nepravilnih odbitaka podrazumeva da opština ima niže poreske obaveze od oko 224 evra, tj. manje prihoda od poreza na imovinu. Iako finansijski efekat nije materijalan, takva greška se može eliminisati i ispraviti na vreme. Odgovorni opštinski službenici za porez na imovinu nisu modifikovali ili prijavili greške zvaničnicima na centralnom nivou za odgovarajuće ispravke.

-
- Rizik** Propust da se proveriti 1/3 imovine ili 20% inspekcije imovine može rezultirati nedostatkom potpunih trenutnih poreskih informacija i nedostatkom efektivne kontrole nad upravljanjem prihodima od poreza na imovinu kao i sa niskom stopom naplate, i opština je izložena gubitku poverenja za pravedan tretman poreskih obveznika.
- Preporuka B1** Predsednik treba da obezbedi da verifikacija opštinske imovine bude izvršena kako je predviđeno zakonom, tako da se u bazu podataka integrišu sve eventualne promene u raspoloživu oporezivu imovinu i takođe uspostavlja proverljive kontrole kako bi se obezbedila efikasna naplata prihoda, uključujući i utvrđivanje pravične procene poreske obaveze u skladu sa pravilima i činjeničnim stanjem na terenu.

3.1.2 Plate i dnevnice

Plate i dnevnice se isplaćuju putem centralizovanog platnog sistema kojim upravljaju MJU i MF. Završni budžet za kategoriju plata i dnevnica iznosio je 897,586€, dok je potrošnja bila 100%.

Odobreni broj osoblja bio je 136 radnika, a aktuelni broj radnika bio je 134, revidirali smo procedure regrutovanja kao i dosijee osoblja kako bi smo potvrdili njihovu pravilnost.

Pitanje A1 - Nedostatak dosijea osoblja i kompenzacija dodatka bez pravne osnove

Nalaz Za sedam (7) službenika koji su angažovani u Direkciji za hitne slučajeve i bezbednost, opština nije bila u mogućnosti da nam dostavi kompletirane dosijee i ugovore ovih službenika, na osnovu kojih se vrši naknada plate. Prema rukovodiocu osoblja, za ove zvaničnike ne postoji relevantna dokumentacija i ova pojava je nastala kao rezultat memoranduma potpisanog pre više godina, pošto su ti zvaničnici deo Ministarstva unutrašnjih poslova, dok naknadu za plate i druge naknade vrši opština. Ovo odražava nedostatak jasnih specifikacija za opštinske ljudske resurse.

Takođe, Vlada Kosova, na osnovu odluke br. 11/26 od 19/05/2010 precizira, svi koji su po Zakonu o civilnoj službi kategorisani kao civilni službenici, primat će mesečno novčana sredstva u iznosu od 30 evra bruto. Prema podacima Ministarstva unutrašnjih poslova mi smo identifikovali da ovi službenici nisu kategorisani kao civilni službenici, dok su nadoknađeni dodatkom od 31,2€ mesečno, što je ukupno tokom 2018 godine iznosilo 2,621€. Takva situacija je nastala zbog toga što su ti zvaničnici deo osoblja Ministarstva unutrašnjih poslova, kao posledica memoranduma.

Rizik Isplate službenicima u nedostatku relevantne dokumentacije dovode do nemogućnosti da se opravda plata/nadoknade ili da se omogući procenu učinka, kao i plaćanje dodataka suprotno odluci vlade, su nepravilna plaćanja i nanose štetu opštinskom budžetu.

Preporuka A1 Predsednik treba da razmotri dalje pitanje ovih isplata, u MJU i MF ili da obezbedi preispitivanje mogućnosti da se ovi službenici prenose u institucije u kojima rade ili da se kompletiraju njihovi dosijei u opštini kako bi se uspostavila pravna osnova za nadoknadu plata.

Pitanje C2 - Ne ažurirani dosijei osoblja

Nalaz Na osnovu odluke Vlade br. 06/29 od 15.05.2015, za dokaz o radnom iskustvu zahteva se jedna odluka overena od ovlašćenih službenika osoblja. Od pet (5) testiranih uzoraka, u dva (2) slučaja dokazi o radnom iskustvu nastavnog osoblja u Direkciji za obrazovanje nisu se odrazili u odluci koju su overili ovlašćeni službenici osoblja, kao osnova za isplate radnog iskustva. Uzrok ovakve pojave je nedostatak koordinacije između škola i Direkcije za obrazovanje.

Rizik Plaćanja zaposlenih bez pregleda pouzdanih i dovoljnih dokaza o radnom iskustvu, kontrolisana i ovlašćena od strane kompetentnog osoblja, povećavaju rizik od nerealne naknade za radno iskustvo. Neuspeh u kompletiranju dosijea osoblja dovodi do rizika od nepravilnih isplata i sudskih sporova.

Preporuka C2 Predsednik treba da osigura da direktori obrazovnih institucija kompletiraju dokaze o radnom iskustvu kako bi uspostavili pravnu osnovu za izvršavanje dodatka na osnovu iskustva.

3.1.3 Roba i usluge, kao i komunalije

Završni budžet za robu i usluge, i komunalije u 2018 godini bio 260,629€. Od njih je potrošeno 242,967€, ili u meri od 94%.

Preporuke

Nemamo preporuka u ovoj oblasti

3.1.4 Subvencije i transferi

Završni budžet za Subvencije i transfere bio je 407,666€, od čega je tokom 2018 godine potrošeno 406,036€ ili 99% budžeta. One čine subvencije za porodilje. A subvencije za štetu koja je naneta od poplava tokom godine, sredstva su obezbeđena i preneti od strane Vlade.

Pitanje B2 - Nedostatak Uredbe o subvencijama

Nalaz	Član 36 Finansijskog Pravila 01/2013 - "Potrošnja javnog novca" navodi: "Za svaku isplatu subvencije ili transfera mora postojati jasna pravna osnova, tj. mora postojati zakon, uredba ili odluka relevantne institucije koja omogućava određenoj budžetskoj organizaciji neko plaćanje iz ove kategorije". Opština još uvek nije izradila unutrašnju Uredbu za subvencije. U nedostatku uredbe, subvencije su dodeljene na osnovu odluka Skupštine opštine i svi troškovi su urađeni za subvencionisanje porodilja.
Rizik	Nedostatak unutrašnje uredbe o dodeli subvencija stvara nejasnoće u određivanju kriterija za korisnike subvencija. To povećava rizik da subvencije ne postignu svoj cilj.
Preporuka B2	Predsednik treba da obezbedi uredbu o procesu subvencija za sve aktivnosti, i koja jasno definiše kriterijume za subvencije i ista treba da bude odobrena u Skupštini Opštine.

3.1.5 Kapitalne investicije

Tekući budžet za kategoriju kapitalnih investicija je: 786,347€, dok rashodi tokom 2018 godine iznose 719,164 € ili izraženi u procentu od 91,5% budžeta. Oni se odnose na izgradnju puteva, kanalizaciju, izgradnju i održavanje školskih objekata, itd. U poređenju sa prethodnom godinom, primećuje se bolji učinak u izvršenju budžeta za ovu kategoriju u iznosu od 165,317 € ili oko 30% više.

Pitanje A2 - Prekoračenje pozicija ugovorenog Predmera

Nalaz Prema Operativnom uputstvu za Javne Nabavke, odnosno članu 61.20, stavci g i h, "Funkcije menadžera projekta su: izdavanje varijacija ili naloga za promenu, ako je potrebno, u skladu sa uslovima ugovora; da obezbedi sve detalje o zatraženoj promeni ugovora od strane Odeljenja za nabavku i da dobije odobrenje.

Revizijom 35. isplata u cilju usklađenosti utvrdili smo da je u četiri (4) slučaja opština izvršila plaćanje za pozicije koje su bile prekoračene naspram ugovorenog predračuna, ali ne premašujući ukupnu ugovorenu vrednost. Prema tome, nadzorni organ, odnosno menadžer ugovora nije poštovao predmer i predračun kao dodatak osnovnom ugovoru. Isti nije poštovao zakonske procedure u slučaju promene / prekoračenja pozicija jer nisu tražili odobrenje za promenu pozicija od strane menadžera nabavke i GAS. Ukupna vrednost isplata čije su situacije premašile pozicije je: 62,260 €. Neadekvatno planiranje i izrada izvršnih projekata od strane autoriteta za ugovaranje dovelo je do promene pozicija u okviru ugovorenog računa. Takođe, nemar od strane menadžera projekta doveo je do toga da nije uspeo da prati relevantne zakonske procedure u slučaju prekoračenja pozicija.

Rizik Prekoračenje pozicija koje su prethodno određene u ugovornim sporazumima bez poštovanja zakonskih procedura predstavlja kršenje ugovora i kao takvo povećava rizik da operater ne obavlja poslove u skladu sa standardima i kvalitetom navedenim u predračunu.

Preporuka A2 Predsednik treba da obezbedi da su izvršni projekti prvobitno održivi i dobro planirani, tako da se ne dozvole prekomerne promene u pozicijama unapred dogovorenih mera. U suprotnom, bilo kakva izmena van zakonskih postupaka predstavlja kršenje ugovora ako se prethodno ne obezbedi odobrenje od menadžera nabavke i GAS-a.

3.2 Kapitalna i ne kapitalna imovina

Upravljanje imovinom je važan deo finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru. Dobro upravljanje imovinom zahteva da opština ima jedan pregled o potpunosti imovine, procedure kontrole i upravljanja i da stalno ažurira promene u svojim evidencijama. Vrednost imovine predstavljena u GFI 2018 predstavljena je od 3,082,672 €, dok je u registru ISFUK-a predstavljeno samo 45,792 € iz imovine preko 1,000€.

Sva značajna pitanja o imovini obrađena su u Odeljku 2.1 Mišljenje o godišnjim finansijskim izveštajima.

Pitanje B3 - Nedostatak interne procedure i imovinskog registra ispod 1,000€

Nalaz Član 9. Uredbe 02/2013 o upravljanju finansijskom imovinom obavezuje budžetske organizacije da registruju nefinansijsku imovinu gde kapitalna imovina treba da se registruje u ISFUK, dok ne kapitalna imovina i rezervet treba da se registruju u sistemu e-imovine. Takođe, član 4.1 Uredbe 02/2013 o upravljanju finansijskom imovinom navodi da je "Glavni Administrativni Službenik odgovoran za odobravanje internih pravila i procedura za evidentiranje, čuvanje i otuđivanje ne finansijske imovine".

Na osnovu gore navedenih pravila utvrdili smo da sistem E-imovina ne funkcioniše i opština ne obezbeđuje registar imovine ispod 1,000€, kao što je predviđeno članom 6 Uredbe 02/2013 o upravljanju finansijskom imovinom. Uzrok ne registrovanja imovine ispod 1,000 je bila ne upotreba sistema E-imovine. Opština još uvek nije izradila interne procedure za upravljanje imovinom, uprkos tome što je bila preporuka iz prošlogodišnjeg izveštaja.

Rizik Propust da se registracija imovine završi u skladu sa uredbom može dovesti do toga da opština ne identifikuje realnu i stvarnu situaciju imovine koja može biti izložena gubitku ili otuđenju. Nedostatak internih procedura za očuvanje i otuđenje imovine može uticati da imovina opštine nije pravilno upravljana i nije pravilno prikazana u finansijskim izveštajima.

Preporuka B3 Predsednik treba da osigura da se sveobuhvatni proces registracije imovine nastavi i u okviru optimalnog roka i da po završetku procesa pripremi konačni izveštaj o stanju imovine, koji treba da bude usklađen sa računovodstvenim registrom opštine. Zahtevi u vezi sa njihovom registracijom i održavanjem treba da se primenjuju u celini, da bi se obezbedila tačna evidencija inventara, svi prilivi/odlivi pokretne imovine u vrednosti ispod 1,000 evra koji će se izvršiti kroz sistem E-imovine i da obezbedi izradu internih pravila i procedura za evidentiranje, čuvanje i otuđenje ne finansijske imovine.

3.3 Tretiranje gotovine i njenih ekvivalenata

U ovom poglavlju je revizor obradio prikupljanje prihoda do 10€, kao i deponovanje ovih prihoda u banku.

Pitanje B4 - Kašnjenje u deponovanju gotovine

- Nalaz** Član 11. Finansijskog Pravila 03/2010 o Prihodima navodi: "Prikupljena sredstva u iznosu do 10€ od blagajni BO na kraju dana moraju biti deponovana (na zvaničnom bankovnom računu), ukupno za svaku vrstu prihoda sa zbirnom fakturom sa identifikacionim brojem UNIREF-a". Opština je u dva (2) slučaja, novac prikupljen od administracije opštine u iznosu od 150€ (od 13.06.2018 do 04.07.2018) i iznos od 266€ (prikupljeno od datuma 10/02/2018 do 23/02/2018), deponovala na račun opštine sa zakašnjenjem od 1 do 21 dan, a u drugom slučaju od 1 do 13 dana. Prema zvaničnicima, takva pojava se javlja zbog troškova tokom deponovanja.
- Rizik** Odloženo deponovanje novca povećava rizik od zloupotrebe javnog novca. To takođe dovodi do nepravilnog prijavljivanja prihoda u vremenskom periodu. Osim toga, takva praksa nije u skladu sa zahtevima važećeg zakonodavstva.
- Preporuka B4** Predsednik treba da osigura da su kontrole uspostavljene i funkcionišu na osnovu zakonskih zahteva i blagajnici ili nadležni službenici koji prikupljaju javni novac kao prihod da ih deponuju u predviđenim zakonskim rokovima.

3.4 Potraživanja

Spisak dužnika prema Opštini, prema podacima u GFI iznosi 148,000€. Najveći deo njih se odnosi na porez na imovinu 96,000€, a preostali deo se odnosi na Takse za biznis.

Pitanje B5 - Povećanje nivoa potraživanja

- Nalaz** Na osnovu prikazivanja potraživanja u GFI, opština je obelodanila povećanje nivoa ovih računa u odnosu na prethodnu godinu od 11%. Iako se opština suočava sa neizmirenim računima i njihovim rastom iz godine u godinu, još uvek nisu razvijene ili primenjene adekvatne politike u naplati potraživanja iz prethodnih godina, posebno od poreza na imovinu, kao i dugovi za oporezivanje preduzeća. Uzrok takvog fenomena je nedostatak adekvatnih mehanizama od strane opštine za prikupljanje ovih prihoda. Pored primene opomena kao mera koju je koristila opština, nije bilo kontinuiranih radnji kao što je pokretanje postupaka za obavezno plaćanje dugova putem drugih nadležnih organa.

- Rizik** Nedostatak mehanizama rezultirao je visokom vrednošću potraživanja koja povećavaju rizik od dospeća ovih računa kao nenaplativi na vreme i odražavaju neispunjavanje plana rashoda.
- Preporuka B5** Predsednik treba da osigura da se aktivno razmotre sve moguće opcije postavljanjem politika, propisa i drugih mehanizama kako bi se povećala efikasnost naplate potraživanja. Takođe je potrebno razmotriti sve mere u skladu sa zakonom, prema dužnicima koji ne ispunjavaju svoje obaveze.

3.5 Ne izmirene obaveze

Izveštaj ne izmirenih obaveza prema dobavljačima je sa 16,748€ koliko ih je bilo na kraju 2017 godine naznačio blago povećanje i tokom 2018 godine i prikazane su u iznosu od 16,785€. Ove obavezese prenete za isplatu u 2019 godini.

Pitanje A3 - Neizvršavanje plaćanja u zakonskom roku

- Nalaz** U skladu sa Finansijskim Pravilom 01-2013 MF - Potrošnja javnog novca BO mora da svaki važeći račun za plaćanje primljenih roba i usluga plati u roku od 30 kalendarskih dana od prijema fakture. Od pet (5) testiranih uzoraka u iznosu od 8,712 € identifikovali smo da je u dva slučaja u iznosu od 6,873 € prekoračen zakonski rok za plaćanje obaveza. Uzrok tome je nedostatak sredstava. Važnoje istaći da, nakon saveta tokom procesa revizije u srednjoj fazi, odgovorni zvaničnici u završnoj fazi vrše protokoliranje faktura po prijemu.
- Rizik** Kao rezultat kašnjenja u plaćanju i nedostatka potpunih informacija, može biti oslabljena sposobnost opštine da predvidi i upravlja potrebama za likvidnošću. Takođe, opština se može suočiti sa dodatnim troškovima kamata i novčanim kaznama za kašnjenja u plaćanju.
- Preporuka A3** Predsednik treba da ojača kontrole u procesu upravljanja isplatama kako bi osigurao da se fakture plaćaju u zakonskom roku.

4 Dobro upravljanje

Dobro upravljanje podrazumeva osnovna načela polaganja odgovornosti, efektivnost kontrola, upravljanje rizicima, nezavisnost unutrašnje revizije, koordinaciju NKR a unutrašnjom revizijom i dobrim upravljanjem javnom imovinom.

Ključna pokazatelj u podršci efektivnog upravljanja je i sprovođenje preporuka revizije jer to pokazuje do koje mere menadžment preduzima radnje za poboljšanje postojećih procesa i kontrola. Nivo ispunjavanja zahteva FUK od strane budžetskih organizacija se nadzire i preko popunjavanja kontrolnih spiskova samo-ocenjivanja koji se popunjavaju od strane svih budžetskih organizacija, a na kraju godine se podnose Ministarstvu Finansija.

Posebne oblasti našeg pregleda u vezi sa dobrim upravljanjem bile su i proces polaganja odgovornosti i upravljanje rizicima, dok su ostale komponente tretirane u okviru gore navedenih poglavlja ili pod-poglavlja ovog izveštaja.

Opšti zaključak o upravljanju

Ocenili smo nekoliko aktivnosti koje mogu doprineti dobrom upravljanju, kao i postojeće mogućnosti za dalje poboljšanje kako sledi:

Upravljanje nad operativnim i finansijskim aktivnostima u opštini i dalje ostaju područja u kojima su potrebne važne aktivnosti. Efikasni odgovori na implementaciju preporuka eksterne revizije, razvoj procesa upravljanja rizikom i upravljanje opštinskom imovinom su neke od oblasti kojima opština treba da da prioritet u smislu efikasnijeg upravljanja.

Napredak u upravljanju organizacijom, uglavnom u naplati izvršenja budžeta, u izmirenju neizmirenih dugova, kao i značajne akcije su preduzete u izgradnji ugovornih odnosa sa različitim donatorima. Za većinu opštinskih aktivnosti postoji dobra komunikacija i izveštavanje između nosilaca jedinica i gradonačelnika. Upitnik za samo ocenjivanje koji je popunila opština odražava ovu situaciju samo delimično, uz neke pozitivne komentare o postojanju postojećih aranžmana.

Ključno sredstvo za podršku efikasnom upravljanju je implementacija preporuka koje daju spoljni revizori. Efektivan odgovor na implementaciju preporuka nije zadovoljavajući. Ovaj deo je detaljnije obrađen u poglavlju „Napredak u sprovođenju preporuka“.

Opština nije izradila strateški razvojni plan i još uvek nije imala druge strateške planove kao što su prostorni planovi, strateški plan protiv korupcije, strategija regionalnog razvoja itd.

U pogledu usklađenosti sa zakonodavstvom, naša revizija otkriva postojanje nekih slabosti kao rezultat ne primene uredbi koje uglavnom obuhvataju upravljanje imovinom, prihode, subvenciji potraživanja.

4.1 Sistem Unutrašnje Revizije

Opština nije osnovala JUR i nije obezbedila usluge unutrašnje revizije kako bi identifikovala slabosti u sistemu.

Pitanje B6 – Nedostatak osnivanja JUR-a

- Nalaz** Prema Administrativnom uputstvu br. 23/2009 o uspostavljanju i funkcionisanju jedinica za unutrašnju reviziju u javnom sektoru, svaki javni organ sa budžetom od 1 do 3 miliona treba da ima internog revizora.
- Opština nije uradila nikakve napore da osigura uspostavljanje JUR-a ili da obezbedi usluge interne revizije od saradnje sa nekom drugom budžetskom organizacijom. Razlog neosnivanja JUR-a jesu budžetska ograničenja.
- Rizik** Nedostatak unutrašnje revizije može rezultirati nastavkom ponavljanja slabosti u ključnim sistemima unutrašnje kontrole. Štaviše, rukovodstvo možda neće blagovremeno identifikovati i reagovati na nepravilnosti i slabosti kontrole.
- Preporuka B6** Predsednik treba da obezbedi poštovanje zakonskih zahteva, odnosno da regrutuje jednog internog revizora. Ako ovaj zahtev ne može da se ispuni, onda usluge interne revizije treba obavljati Ministarstvo finansija ili bilo koji drugi javni subjekat. Služba za reviziju bi podržala menadžment u donošenju odluka i eliminisala slabosti.

4.2 Menadžersko izveštavanje, polaganje odgovornosti i upravljanje rizikom

Za dobro planiranje redovnog nadzora aktivnosti i za omogućavanje efektivnog odlučivanja, menadžmentu je potrebno da poseduje redovne izveštaje. Polaganje odgovornosti kao proces je ujedno i prihvatanje odgovornosti, održavanje osoba odgovornim za njihove radnje kao i za obelodanjivanje rezultata na transparentan način. A, upravljanje rizikom je proces koji se tiče identifikovanja, analize, procene i radnji menadžmenta da kontroliše i da reaguje prema rizicima koji dovode u opasnost organizaciju.

Iako je menadžment implementirao niz internih kontrola kako bi se osigurali da sistemi funkcionišu ispravno, primetili smo da su mere koje se primenjuju još uvek u nekim oblastima ne učinkovite i da ne pružaju pravovremenu i efikasnu akciju prema identifikovanim operativnim problemima. Glavne oblasti u kojima je potrebno više poboljšanja su: Nastavak registracije opštinske imovine, pravilna klasifikacija troškova, upravljanje potraživanjima.

Pitanje B7 - Slabosti u menadžerskim kontrolama i upravljanju rizikom

- Nalaz** Naš pregled upravljačkih kontrola primenjenih u glavnom finansijskom sistemu opštine, iako pružaju dokaze da menadžment poseduje redovnu analizu toka budžeta, sastanci još nisu bili formatirani da bi potvrdili da rukovodstvo razmatra finansijske izveštaje o troškovima i drugim prihodima i operacijama opština. Opština je izradila registar rizika, ali nije pripremila strategiju upravljanja rizikom. Iako postoji mogućnost suočavanja sa rizikom, opština nije preduzela potrebne radnje kako bi pripremila bilo koju politiku, proceduru ili izveštaj o tome kako će se upravljati rizicima, posebno rizik od prevara i nepravilnosti.
- Rizik** Ne ažuriranje finansijskog izveštavanja i aktivnosti višem menadžmentu smanjuje sposobnost menadžmenta da pro-aktivno upravlja opštinskim aktivnostima i smanjuje efekat budžetske kontrole. To može takođe uticati da se prihodi ne sakupljaju kako se očekuje, a isto može rezultirati lošim pružanjem usluga.
- Preporuka B7** Predsednik treba da osigura da se izvrši pregled kako bi se odredio oblik finansijskog i operativnog izveštavanja višem rukovodstvu, iz kojeg se mogu izdvojiti sve relevantne informacije koje utiču na kvalitet i pravovremeno donošenje odluka u upravljanju. Budžetski tokovi, uključujući prihode i rashode, i sprovođenje plana nabavke treba da budu predmet redovnog izveštavanja i pregleda od strane menadžmenta.

5 Napredak u sprovođenju preporuka

Naš izveštaj revizije za GFI opštine Mamuša za 2017 godinu rezultirao je sa 16 glavnih preporuka. Opština je izradila Akcioni Plan gde se predstavlja način kako će se obratiti date preporuke. Opština nije vodila neki formalan proces da bi nadzirala izvršenje preporuka i preduzimanje neophodnih koraka za njihovo sprovođenje. Ovo je uticalo da samo jedan deo preporuka sprovede i da se ponove isti nedostaci u nekim oblastima. Skupština Opštine Mamuša je 31 avgusta 2018 godine pregledala i razmotrila izveštaj revizije NKR za 2017 godinu. Najveći deo preporuka su ostale u procesu sprovođenja, ili nisu sprovedene.

Do kraja naše revizije za 2018, šest (6) preporuka je sprovedeno, dve (2) su procesu, jedna (1) je zatvorena i sedam (7) nisu još uvek sprovedene. Za detaljniji opis preporuka i načina na koji se one tretirale, vidi Tabelu 4 (ili Tabelu preporuka).

Tabela 4 Sažetak preporuka iz prethodne i 2018 godine

Br	Oblast revizije	Preporuke iz 2017 godine	Preduzete akcije	Status
1	GFI	<p>Predsednik treba da osigura da je obavljena analiza za određivanje razloga za kvalifikaciju mišljenja i paragraf isticanja pitanja. Specifične akcije treba preduzeti sistematsko adresiranje uzroka za eliminisanje greške u predstavljanju budžeta i sopstvenih prihoda, kao i evidentiranju i izveštavanju imovine.</p> <p>Takođe, predsednik treba da osigura da su postavljeni efektivni procesi da bi potvrdilo da plan izrade GFI-a za 2018 godinu obraća sva pitanja koja se tiču usklađenosti. To takođe treba da uključujući i pregled nacрта GFI od strane menadžmenta, sa posebnim fokusom na oblasti sa velikim rizikom ili na oblasti u kojima su tokom prethodnih godina identifikovane slabosti. Izjava koja je data od strane Glavnog Administrativnog i Finansijskog Službenika ne treba se dostaviti osim ako su prema nacrtu GFI sprovedene sve potrebne kontrole.</p>	<p>Preduzete su konkretne mere .Opština je uspela u velikoj meri da registruje imovinu i obelodanjivanje ukupne potencijalne obaveze. Ali čak i tokom ove godine nemamo registraciju imovine i pravično otkrivanje potraživanja.</p>	Delimično sprovedena
2	Niska stopa izvršenja budžeta za kapitalne investicije	<p>Predsednik treba da obezbedi da je budžetska performansa sistematski nadgledana na mesečnom nivou i da ovaj pregled identifikuje i adresira prepreke za izvršenje budžeta na planiranom nivou. Tamo gde su pretpostavke početnog budžeta netačne, ovo treba u potpunosti odražavati u završnom budžetskom položaju.</p>	<p>Opština Mamuša ima dobar učinak izvršenja budžeta i uspela je da potroši 96% završnog budžeta za 2018 godinu.</p>	Sprovedena
3	Ne adekvatno upravljanje prihoda od poreza na imovinu	<p>Predsednik treba da obezbedi da se verifikacija vrši na redovnoj godišnjoj osnovi u skladu sa zahtevima važećeg zakonodavstva, što odražava ažurirane beleške registra i tačnih poreskih opterećenja.</p>	<p>U odsustvu poreskih obveznika na terenu, čak ni tokom ove godine nije uspelo da verifikuje, odnosno da izvrši uvid u imovinu prema odredbama na snazi</p>	Nije sprovedena

4	Nedostatak relevantne dokumenta cije u dosijeima osoblja	Predsjednik Opštine treba da obezbedi da pre isteka ugovora zaposlenih započne sa procedurama zapošljavanja ili ako postoji potreba za nastavkom ugovora, procedure za produženje moraju biti u skladu sa važećim pravilima i uputstvima. Takođe, u saradnji sa direktorima škola, treba osigurati da angažirano osoblje ima odgovarajuće kvalifikacije, kao i važeće dokaze koji potvrđuju njihov nivo.	Tokom ove godine smo primetili da su službenici koji su prošli ugovor kao i nedostatak kvalifikacija osoblja, ali su primetili da dosije osoblja nisu u potpunosti završeni, bez potvrde o radnom iskustvu u dosijeu.	Delimično sprovedena
5	Nepravilnosti u angažovanju u osoblja za posebne usluge i zadatka	Predsjednik treba da obezbedi da se zaposleni putem ugovora o specijalnim uslugama angažuju samo u slučajevima kada postoje specifični zahtevi. Dok za sve redovne radne pozicije treba obezbediti da se budžetiraju iz kategorije plata i dnevnice i da se plaćaju iz platnog sistema.	Eliminisan je broj zaposlenih preko ugovora za posebne usluge.	Sprovedena
6	Ne opravdavanje avansa i pogrešna kodifikacija troškova	Predsjednik treba pregledati postojeće kontrole u vezi sa plaćanjima na avansi uspostaviti kontrole kako bi podržao njihovu važnost. Takođe, da osigura da se troškovi evidentiraju prema računovodstvenom planu i troškovi da se registruju u odgovarajućim kodovima.	Avansi se zatvaraju u zakonskom roku .	Sprovedena
7	Nedostatak uredbe o subvencijama	Predsjednik treba da izradi pravilnik koji jasno specificira procedure za subvencionisanje i ista da se odobri u Skupštini Opštine.	Uredba o subvencijama nije izrađena ni tokom ove godine.	Nije sprovedena
8	Sistematske slabosti u upravljanju ugovora	Predsjednik treba preduzeti neophodne mere za okončanje projekata koji se neprekidno prate. Takođe, u budućnosti treba obezbediti da se pre iniciranja projekata rešavaju pitanja eksproprijacija i drugi identifikovani problemi kako ne bi došlo do prekida radova.	Tokom ove godine nismo primetili kašnjenja u završetku radova iako su izvršena i dodatna testiranja tokom testiranja pokazatelja učinka iz ove sfere.	Sprovedena
9	Neadekvatna raspodela zadataka kao i ne opisivanje	Predsjednik treba da obezbedi odgovarajuću podelu dužnosti, adekvatne kontrole u primanju robe/usluga pre izvršenja plaćanja, i mora osigurati da službenik za prijem izvrši opis primljene robe/rada kako bi	Zapazili smo detaljniji opis sertifikacije slučaja od strane službenika za prijem..	Sprovedena

	standardno g izveštaja o prijemu	potvrdio da su snabdevanja/radovi prihvaćeni u skladu sa ugovorom od strane nadležnih službenika.		
10	Nedostatak upisivanja imovine	Predsednik treba da preduzme hitne mere za registraciju svu imovinu. Imovina iznad 1,000€ treba registrovati u računovodstvenom registru u ISFUK, dok bi imovina ispod 1.000€ i zalihe treba registrovati u sistemu E-imovine. Na kraju godine, pre izrade finansijskih izveštaja, treba izvršiti proces inventarizacije koji treba biti usklađen sa registrima imovine i ako postoje razlike one treba eliminisati. Što se tiče ovog procesa, prvo se analizira da li postoji potreba za obuku za Službenika Imovine.	Opština još uvek ima zastoja u registrovanju imovine kao i u korišćenju modula e-imovina.	Nije sprovedena
11	Deponovane gotovine	Preporučujemo da Predsednik obezbedi da dnevne deponovanje novca i kontrole sprovedene u skladu sa važećim zakonima.	Čak i tokom ove godine primetili smo da deponovanje prikupljenih sredstava nije deponovano u roku propisanom zakonskim odredbama.	Nije sprovedena
12	Potcenjiva računa potraživanja obelodanjenih u GFI	Predsednik treba da ojača kontrole u upravljanju i izveštavanju potraživanja. Najpre treba postojati odgovarajući sistem njihove registracije i izveštavanja i osigurati da će se preduzimati sve neophodne mere kako bi se povećao nivo inkasiranja potraživanja.	Čak i tokom ove godine salda na računima potraživanja nisu usklađena i novčani primici nisu pravilno prikazani u GFI.	Nije sprovedena
13	Potcenjiva obaveza	Predsednik treba da ojača kontrole u vezi sa upravljanjem i izveštavanjemne izmirenih obaveza. Najpre treba osigurati vođenje knjige protokola, gde će se registrovati i protokolirati sve primljene fakture. Dalje uspostaviti efikasan sistem u kojem se sve neizmirene fakture izveštavaju tačno i potpuno na mesečnoj osnovi u MF, i da na kraju svake godine obelodanjuju u GFI.	Tokom ove godine, svi izveštaji su sačinjeni u određenom roku, i službenik za prenosivost računa.	Sprovedena

14	Niska stopa sprovođenja preporuka iz prethodne godine i prethodnih godina	Predsednik treba da obezbedi da se sprovođenje akcionog plana redovno nadgleda i izveštava na redovnoj mesečnoj ili tromesečnoj osnovi o postignutom napretku u tom pravcu. Preporuke koje se ne sprovede prema rokovima da se preispitaju u najkraćem roku od strane predsednika, i da se preduzmu pro-aktivne akcije protiv javljenih barijera tokom implementacije.	Neke od preporuka nisu sprovedene a neke su u procesu sprovođenja.	Zatvorena
15	Nedostatak osnivanja JUR	Predsednik treba da osigura ispunjenje zakonske obaveze, odnosno da regrutuje unutrašnjeg revizora. Ako se ovaj zahtev ne može ispuniti, usluga unutrašnje revizije da se vrši od strane Ministarstva Finansija ili bilo koji drugi javni entitet. Revizorska služba bi podržala menadžmenta u donošenju odluka i eliminisanju slabosti.		Nije sprovedena
16	Slabosti u menadžerskim kontrolama i upravljanju rizikom	Predsednik treba osigurati da je izvršen pregled kako bi se utvrdio oblik finansijskog i operativnog izveštavanja višeg kod višeg menadžmenta, iz kojeg se mogu izvući sve relevantne informacije koje utiču na kvalitetno i blagovremeno donošenje odluka menadžmenta. Budžetska kretanja, uključujući prihode i troškove, i plan nabavke treba da budu predmet redovnog izveštavanja i pregleda od strane menadžmenta. Takođe, u cilju smanjenja uticaja rizika na prihvatljivim nivoima, organizacija treba da izradi registar rizika sa svim odgovarajućim merama/akcijama kako bi stavio pod kontrolom izložene pretnje.	Propust da se registruje imovina, a ne da se prati lista rizika, visok nivo gotovinskih primitaka, su činjenice da nije uspostavljeno i nije izvršeno dobro izveštavanje.	Nije sprovedena
Br	Oblast revizije	Preporuke iz 2018 godine		

1	GFI	Predsednik treba da osigura da se izvrši analiza radi utvrđivanja razloga za naglašavanje pitanja. Treba poduzeti aktivnosti za rešavanje važnih slabosti na sistematičan i pragmatičan način kako bi se eliminisale slabosti u pravilnoj klasifikaciji rashoda objavljenih u isticanju pitanja i mišljenja revizije. Predsednik takođe treba da obezbedi da su uspostavljeni delotvorni procesi koji potvrđuju da se plan izrade PFV 2019 bavi svim pitanjima koja se odnose na pravednost i pošteno objavljivanje imovine, potraživanja i prikazivanje troškova. Ovo bi takođe trebalo da uključi reviziju nacрта GFI od strane menadžmenta, sa posebnim fokusom na područja visokog rizika i / ili oblasti u kojima su identifikovane greške u prethodnim godinama. Izjava Glavnog administrativnog i finansijskog službenika ne treba da se dostavi ukoliko nisu primenjene sve neophodne kontrole na nacrt GFI-a.
2	Prihodi Nedostaci u upravljanje prihoda od poreza na imovinu	Predsednik treba da obezbedi da verifikacija opštinske imovine bude izvršena kako je predviđeno zakonom, tako da se u bazu podataka integrišu sve eventualne promene u raspoloživu oporezivu imovinu i takođe uspostavlja proverljive kontrole kako bi se obezbedila efikasna naplata prihoda, uključujući i utvrđivanje pravične procene poreske obaveze u skladu sa pravilima i činjeničnim stanjem na terenu.
3	Nedostatak dosijea osoblja i kompenzac ija dodataka bez pravne osnove	Predsednik treba da razmotri dalje pitanje ovih isplata, u MJU i MF ili da obezbedi preispitivanje mogućnosti da se ovi službenici prenose u institucije u kojima rade ili da se kompletiraju njihovi dosijei u opštini kako bi se uspostavila pravna osnova za nadoknadu plata.
4	Ne ažurirani dosijei osoblja	Predsednik treba da osigura da direktori obrazovnih institucija kompletiraju dokaze o radnom iskustvu kako bi uspostavili pravnu osnovu za izvršavanje dodatka na osnovu iskustva.
5	Nedostatak Uredbe o subvencija ma	Predsednik treba da obezbedi uredbu o procesu subvencija za sve aktivnosti, i koja jasno definiše kriterijume za subvencije i ista treba da bude odobrena u Skupštini Opštine.
6	Prekoračen je pozicije ugovoreno g Premera	Predsednik treba da obezbedi da su izvršni projekti prvobitno održivi i dobro planirani, tako da se ne dozvole prekomerne promene u pozicijama unapred dogovorenih mera. U suprotnom, bilo kakva izmena van zakonskih postupaka predstavlja kršenje ugovora ako se prethodno ne obezbedi odobrenje od menadžera nabavke i GAS-a.
7	Nedostatak interne procedure i imovinsko g registra	Predsednik treba da osigura da se sveobuhvatni proces registracije imovine nastavi i u okviru optimalnog roka i da po završetku procesa pripremi konačni izveštaj o stanju imovine, koji treba da bude usklađen sa računovodstvenim registrom opštine. Zahtevi u vezi sa njihovom registracijom i održavanjem treba da se primenjuju u celini, da bi se obezbedila tačna evidencija inventara, svi prilivi/odlivi pokretne imovine u

	ispod 1,000€	vrednosti ispod 1,000 evra koji će se izvršiti kroz sistem E-imovine i da obezbedi izradu internih pravila i procedura za evidentiranje, čuvanje i otuđenje ne finansijske imovine.
8	Kašnjenje u deponovanju gotovine	Predsednik treba da osigura da su kontrole uspostavljene i funkcionišu na osnovu zakonskih zahteva i blagajnici ili nadležni službenici koji prikupljaju javni novac kao prihod da ih deponuju u predviđenim zakonskim rokovima.
9	Povećanje nivoa potraživanja	Predsednik treba da osigura da se aktivno razmotre sve moguće opcije postavljanjem politika, propisa i drugih mehanizama kako bi se povećala efikasnost naplate potraživanja. Takođe je potrebno razmotriti sve mere u skladu sa zakonom, prema dužnicima koji ne ispunjavaju svoje obaveze.
10	Ne izvršavanje isplata u zakonskom roku	Predsednik treba da ojača kontrole u procesu upravljanja isplatama kako bi osigurao da se fakture plaćaju u zakonskom roku.
11	Nedostatak osnivanja JUR-a	Predsednik treba da obezbedi poštovanje zakonskih zahteva, odnosno da regrutuje jednog internog revizora. Ako ovaj zahtev ne može da se ispuni, onda usluge interne revizije treba obavljati Ministarstvo finansija ili bilo koji drugi javni subjekat. Služba za reviziju bi podržala menadžment u donošenju odluka i eliminisala slabosti.
12	Slabosti u menadžerskim kontrolama i upravljanju rizikom	Predsednik treba da osigura da se izvrši pregled kako bi se odredio oblik finansijskog i operativnog izveštavanja višem rukovodstvu, iz kojeg se mogu izdvojiti sve relevantne informacije koje utiču na kvalitet i pravovremeno donošenje odluka u upravljanju. Budžetski tokovi, uključujući prihode i rashode, i sprovođenje plana nabavke treba da budu predmet redovnog izveštavanja i pregleda od strane menadžmenta.

Ovaj Izveštaj je prevod sa originalne verzije na albanskom jeziku. U slučaju nedoslednosti preovladavao verzija na albanskom jeziku.

Dodatak I: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR

(odlomak od MSVIR 200)

Vrsta mišljenja

147. Revizor treba da izrazi **jedno ne-modifikovano mišljenje revizije** ukoliko se zaključi da su finansijski izveštaji pripremljeni, sa svih materijalnih gledišta u skladu sa važećim finansijskim okvirom.

Ukoliko revizor zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalnih grešaka, revizor treba da izmeni mišljenje revizije na izveštaju revizora u skladu sa odeljkom "Određivanje vrste modifikacije mišljenja revizora".

148. Ukoliko finansijski izveštaji pripremljeni u skladu sa zahtevima okvira prikazivanja, ne postignu pravično prikazivanje, revizor treba da razmotri pitanje sa menadžmentom, i na osnovu zahteva primenljivog okvira finansijskog izveštavanja i načina na koji je to pitanje rešeno, da odredi da li je neophodno da se izmeni mišljenje revizije.

Modifikacije mišljenja revizije na revizorskom izveštaju

151. Revizor treba da modifikuje mišljenje revizije na revizorskom izveštaju ukoliko se zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalno pogrešnih prikazivanja. Revizori mogu dati tri vrste modifikovanih mišljenja revizije: kvalifikovano mišljenje, protivno mišljenje i odricanje od mišljenja.

Određivanje vrste modifikacije koje se čini revizorskom mišljenju

152. Odluka o tome koja vrsta modifikovanog mišljenja je prikladna, zavisi od:

- prirode pitanja koje je dovelo do modifikacije – što podrazumeva, da li su finansijski izveštaji sadrže materijalno pogrešna prikazivanja ili, u slučaju da je bilo nemoguće prikupiti dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, mogu sadržati materijalno pogrešna prikazivanja; i
- sud revizora o rasprostranjenosti uticaja ili mogućih uticaja pitanja na finansijskim izveštajima.

153. Revizor treba da izrazi **kvalifikovano mišljenje ukoliko**: (1) nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih i prikladnih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne, ali nisu rasprostranjene, na finansijskim izveštajima; ili (2) revizor nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podržijedno mišljenje revizije, ali zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne ali ne i rasprostranjene.

154. Revizor treba da izrazi **protivno mišljenje ukoliko**, nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne i rasprostranjene na finansijskim izveštajima.

155. Revizor treba da izrazi **odricanje od mišljenja ukoliko**, pošto nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži mišljenje revizije, revizor zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne i rasprostranjene. Ukoliko nakon prihvatanja angažovanja, revizor postaje svestan daje menadžment nametnuo ograničenje na delokrug revizije za koju revizor smatra da će verovatno dovesti do potrebe izražavanja kvalifikovanog mišljenja ili odricanje od mišljenja o finansijskim izveštajima, revizor treba da zahteva od menadžmenta da ukloni to ograničenje.

156. Ukoliko revizor daje modifikovano mišljenje, revizor će takođe modifikovati naslov kako bi odgovarao vrsti izraženog mišljenja revizije. MSVIR 1705 pruža dodatna uputstva o specifičnom jezičnom izražavanju koje će se koristiti kada se izdaje mišljenje i kada se opisuje odgovornost revizora. Takođe sadrži ilustrovane primere izveštaja.

Paragrafi Isticanja Pitanja i paragrafi Ostalih Pitanja na revizorskom izveštaju

157. Ukoliko revizor smatra potrebnim da skrene pažnju na pitanje prikazano ili obelodanjeno na finansijskim izveštajima koja je od velikog značaja za njihovo razumevanje finansijskih izveštaja, ali postoje dovoljno prikladnih dokaza da to pitanje nije materijalno pogrešno prikazano na finansijskim izveštajima, revizor će u revizorskom izveštaju uključiti jedan paragraf o Isticanju Pitanja. Isticanje Pitanja se treba odražavati samo na informaciju prikazanu ili obelodanjenu na finansijskim izveštajima.

158. Paragraf o isticanju pitanja treba:

- da se uključi odmah nakon mišljenja revizije;
- da koristi naslov "Isticanje Pitanja" ili neki drugi prikladni naslov;
- da uključi jasnu referencu na pitanje koje se ističe i da naznači gde se mogu naći relevantna obelodanjivanja na finansijskim izveštajima koja u potpunosti opisuju to pitanje; i
- ukazati da revizorsko mišljenje nije modifikovano u odnosu na istaknuto pitanje.

159. Ukoliko revizor smatra neophodnim da komunicira određeno pitanje, osim onih koje su predstavljene ili obelodanjene u finansijskim izveštajima, koja po prosudi revizora je važna za korisniku cilju shvatanja revizije, a pod uslovom da to nije zabranjeno zakonom ili pravilima, treba da se pripremi paragraf sa naslovom "Ostala Pitanja", ili nekim drugim pogodnim naslovom. Ovaj paragraf treba da se pojavi odmah iza mišljenja i nakon svakog pasusa kod Isticanja Pitanja.

Dodatak II: Pismo potvrđivanja

Republika e Kosovës – Kosova Cumhuriyeti

Republika Kosova – Republic of Kosovo

Mamuša Beledijesi – Komuna e Mamushës

Opština Mamuša – Municipality Of Mamusa

LETËR E KONFIRMIMIT

Për pajtueshmërinë me të gjeturat e Auditorit të Përgjithshëm në Raportin e auditimit për vitin 2018 dhe për zbatimin e rekomandimeve

Për: Zyrën Kombëtare të Auditimit

Të nderuar,

Përmes kësaj shkrese, konfirmoj se:

- kam pranuar draft raportin e Zyrës Kombëtare të Auditimit për auditimin e Raportit/Pasqyrave Financiare të Komunës së Mamushës, për vitin e përfunduar më 31 dhjetor 2018 (në tekstin e mëtejshëm “Raporti”);
- pajtohem me të gjeturat dhe rekomandimet dhe nuk kam ndonjë koment për përmbajtjen e Raportit; si dhe
- brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do t’ju dorëzoj një plan të veprimit për zbatimin e rekomandimeve, i cili do të përfshijë afatet kohore dhe stafin përgjegjës për implementimin e tyre.

z. Abdülhadi Krasniç

Kryetar i Komunës,

Datë: 17 Qershor 2019, Mamushë.

PISMO POTVRÐIVANJA

O saglasnosti sa nalazima Generalnog Revizora na Izveštaju revizije za 2018 godinu kao i za sprovođenje preporuka

Za: Nacionalnu Kancelariju Revizije

Poštovani,

Preko ovog pisma, potvrđujem da:

- sam primio nacrt izveštaja Nacionalne Kancelarije Revizije o Reviziji Finansijskih Izveštaja Opštine Mamuša za godinu završno sa 31 decembrom 2018 (u daljem tekstu "Izveštaj");
- se slažem sa nalazima i preporukama i nemam neki komentar u vezi sa sadržajem izveštaja; i da ću
- u roku od 30 dana od prijema Završnog izveštaja, dostaviti akcioni plan za sprovođenje preporuka, koji će uključiti vremenske rokove i osoblje koje je odgovorno za njihovo sprovođenje.

g. Abdulhadi Krasnic

Predsednik Opštine,

Datum: 17.06.2019, Mamuša